13
පාඩම
त्रयोदशः पाठः

අතීතකාල ආඛ්‍යාත

අතීත කාලය - අනද්‍යතනාතීත 'ලඞ්'

पचति	- උයයි	अपचत्	- ඉව්වේ ය.
गच्छति	- යයි	अगच्छत्	- ගියේ ය.

අනද්‍යතනාතීත 'ලඞ්' පරස්මෛ පද - ප්‍රත්‍යයමාලාව

पुरुष	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमपुरुष	त्	ताम्	अन्
मध्यमपुरुष	स् (:)	तम्	त
उत्तमपुरुष	अम्	व	म

पचति = උයයි   (अ) पच (त्) = ඉව්වේ ය.

↑ මුලට අයන්න   ↑ අගට අතීත ප්‍රත්‍යය

13.1 ක්‍රියාකාරකම

වර්තමාන ක්‍රියාපදවල අතීත ක්‍රියාරූප කිහිපයක් පහත දැක්වේ. ඒවා දෙස හොඳින් අවධානය යොමු කර අතීත 'ලඞ්' ක්‍රියාපද පරස්මෛපදයේ වරනඟා පුහුණු වන්න.

भवति	-	වෙයි	अभवत्	-	විය
पचति	-	උයයි	अपचत्	-	ඉව්වේ ය
वन्दति	-	වඳියි	अवन्दत्	-	වැන්දේ ය
यच्छति	-	දෙයි	अयच्छत्	-	දුන්නේ ය
पिबति	-	බොයි	अपिबत्	-	බිව්වේ ය
तिष्ठति	-	සිටියි	अतिष्ठत्	-	සිටියේ ය
खादति	-	කයි	अखादत्	-	කෑවේ ය

වරනැඟීම

13.2 ක්‍රියාකාරකම

√पच् ධාතු සිද්ධ 'ලඞ්' අනද්‍යතනාතීත පරස්මෛ පද වරනැඟීම

पुरुष	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमपुरुष	अपचत्	अपचताम्	अपचन्
	පිසුවේ ය	(දෙදෙන) පිසුවෝ ය	පිසූහ
मध्यमपुरुष	अपचः	अपचतम्	अपचत
	පිසුවෙහි	(දෙදෙන) පිසුවෙහු	පිසුවෙහු
उत्तमपुरुष	अपचम्	अपचाव	अपचाम
	පිසුවෙමි	(දෙදෙන) පිසුවෙමු	පිසුවෙමු

විශේෂ

සිංහල භාෂාවේ ස්ත්‍රීලිංග ඒකවචන නාමපදයක් උක්තය වශයෙන් යෙදුණු විට ආඛ්‍යාතය තරමක් වෙනස් ව යෙදේ. සංස්කෘතයේ එසේ නොවේ.

උදා: පුල්ලිංග	ස්ත්‍රීලිංග
पिता गृहम् अगच्छत्।	माता गृहम् अगच्छत्।
පියා ගෙදර ගියේ ය.	මව ගෙදර ගියා ය.
उपासकः बुद्धम् अवन्दत्	उपासिका बुद्धम् अवन्दत्।
උපාසකයා බුදුන් වැන්දේ ය.	උපාසිකාව බුදුන් වැන්දා ය.

අතීතකාල ක්‍රියා යොදා සෑදුණු සරල වාක්‍යය උගනිමු.

प्र. पु.	अम्बा	ओदनम्	अपचत्।	මව බත් පිසුවාය.
	अम्बे	ओदनम्	अपचताम्।	මව්වරු දෙදෙන බත් පිසුවෝය.
	अम्बाः	ओदनम्	अपचन्।	මව්වරු බත් පිසූහ.
म. पु.	त्वम्	अक्रीडः।		නුඹ/තෝ සෙල්ලම් කළෙහි.
	युवाम्	अक्रीडतम्।		නුඹලා/තෙපි දෙදෙන සෙල්ලම් කළෙහු.
	यूयम्	अक्रीडत।		නුඹලා/තෙපි සෙල්ලම් කළෙහු.
उ. पु.	अहम्	अगच्छम्।		මම ගියෙමි.
	आवाम्	अगच्छाव।		අපි දෙදෙන ගියෙමු.
	वयम्	अगच्छाम।		අපි ගියෙමු.

නොමිලේ බෙදහැරීම සඳහා ය.

13.1 අභ්‍යාසය

1. ඔබ කැමැති ක්‍රියාපද දෙකක් පමණක් **'ලඞ්' පරස්මෛ පදයෙහි** වරනගන්න.

2. පහත දැක්වෙන **අනද්‍යතනාතීත** 'ලඞ්' ක්‍රියාපදවල පුරුෂය, වචනය හා තේරුම දක්වන්න.

		පුරුෂය	වචනය	තේරුම
१ अगच्छत्	-	....	....	....
२ अवन्दताम्	-	....	....	....
३ अयच्छः	-	....	....	....
४ अपठम्	-	....	....	....
५ अचोरयन्	-	....	....	....
६ अखादत	-	....	....	....
७ अतिष्ठाम	-	....	....	....
८ अपिबत	-	....	....	....
९ अवदाव	-	....	....	....
१० अपुष्यन्	-	....	....	....

3. පහත දැක්වෙන **අතීත ක්‍රියාපද** සංස්කෘතයට හරවා දේවනාගරී අකුරින් ලියන්න.

i. දිව්වේ ය ....
ii. පිසුවා ය ....
iii. (දෙදෙන) හමු වූහ ....
iv. ගියෙහි ....
v. සිටියෙමි ....
vi. (දෙදෙන) කෑවෙහු ....
vii. බීවෙමු ....
viii. (දෙදෙන) ක්‍රීඩා කළෙහු ....
ix. මිදූහ ....
x. (දෙදෙන) ලිව්වෙමු ....

13.2 අභ්‍යාසය

1. පහත සඳහන් සංස්කෘත වාක්‍ය සිංහලයට නඟන්න.

१ बालकः अक्रीडत्।
२ बालिका अचिन्तयत्।
३ चोरौ धनं अचोरयताम्।
४ अहं बुद्धम् अवन्दम्।
५ लुब्धकाः वनं अगच्छन्।
६ अम्बा ओदनं अपचत्।
७ त्वं कथां अकथयः।
८ वयं मुखानि अक्षालयाम।
९ उपासिका दारिद्राय आहारम् अयच्छत्।
१० नृपतिः सेनापतिभिः सार्धं रिपून् अजयत्।

2. පහත සඳහන් සිංහල වාක්‍ය සංස්කෘතයට නඟා දේවනාගරී අක්ෂරවලින් ලියන්න.

1. මව **නිදාගත්තා ය.**
2. වඳුරෝ දෙදෙන **සෙල්ලම් කළහ.**
3. අපි අකුරු **ලිව්වෙමු.**
4. ළමයි බුදුන් **වැන්දහ.**
5. නුඹලා චිත්‍රය **දුටුවෙහු.**
6. බල්ලා සඳට **බිරුවේ ය.**
7. භික්ෂුව දහම් **දෙසීය.**
8. අපි දෙදෙන ගී **ගැයුවෙමු.**
9. බිරිඳ ස්වාමියාට පුවතක් **කීවා ය.**
10. අම්මා තාත්තා සමග පන්සලට **ගියා ය.**

අභ්‍යාස සඳහා උපකාරක පද

ක්‍රියාපද

क्रीडति	-	සෙල්ලම් කරයි	अक्रीडत्	-	සෙල්ලම් කළේ ය
पठति	-	පාඩම් කරයි	अपठत्	-	පාඩම් කළේ ය
लिखति	-	ලියයි	अलिखत्	-	ලියුවේ ය
वन्दति	-	වඳියි	अवन्दत्	-	වැන්දේ ය
पश्यति	-	බලයි	अपश्यत्	-	බැලුවේ ය

मिलति	-	හමුවෙයි	अमिलत्	-	හමුවූයේ ය
जयति	-	දිනයි	अजयत्	-	දිනුවේ ය
गायति	-	ගයයි	अगायत्	-	ගැයුවේ ය
भषति	-	බුරයි	अभषत्	-	බිරුවේ ය
मुञ्चति	-	මුදයි	अमुञ्चत्	-	මිදුවේ ය
रचयति	-	රචනා කරයි	अरचयत्	-	රචනා කළේ ය
ताडयति	-	තළයි	अताडयत्	-	තැළුවේ ය
चोरयति	-	සොරකම් කරයි	अचोरयत्	-	සොරකම් කළේ ය
क्षालयति	-	සෝදයි	अक्षालयत्	-	සේදුවේ ය
पूजयति	-	පුදයි	अपूजयत्	-	පිදුවේ ය
कथयति	-	කියයි	अकथयत्	-	කීවේ ය

නාමපද

लेखक (පු)	-	ලේඛකයා	अम्बा (ස්ත්‍රී)	-	මව
लुब्धक (පු)	-	වැද්දා	दारिका (ස්ත්‍රී)	-	ළදැරිය
सेवक (පු)	-	සේවකයා	उपासिका (ස්ත්‍රී)	-	උපාසිකාව
बलिवर्द (පු)	-	ගොනා	भार्या (ස්ත්‍රී)	-	බිරිඳ
उद्यानपालक (පු)	-	උයන්පල්ලා	कथा (ස්ත්‍රී)	-	කතාව
सेनापति (පු)	-	සෙන්පතියා	वार्ता (ස්ත්‍රී)	-	පුවත/ප්‍රවෘත්තිය
कपि (පු)	-	වඳුරා	गीत (න)	-	ගීතය
यति (පු)	-	භික්ෂුව	मुख (න)	-	මුහුණ
नृपति (පු)	-	රජු	धन (න)	-	ධනය
शिशु (පු)	-	ශිෂ්‍යයා	पुष्प (න)	-	මල
रिपु (පු)	-	සතුරා	चित्र (න)	-	චිත්‍රය
इन्दु (පු)	-	සඳ	उद्यान (න)	-	උයන

භාවිතයට

पुस्तकस्था च या विद्या - परहस्ते च यद्धनम् ।
कार्यकाले समायाते - न सा विद्या न तद्धनम् ॥

පොතෙහි ඇති දැනුම ද අනුන් අත ඇති ධනය ද කටයුතු පැමිණි කල ඒ දැනුම, දැනුමක් ද ඒ ධනය, ධනයක් ද නොවේ.